Zákon o policii

Návrh zákona č. 11 podle seznamu zákonů Fóra lidu – prováděcí zákon k Občanské ústavě ČR (OIPD)

Fórum lidu · pracovní návrh ze dne 26. 10. 2026

Postavení návrhu: Zákon provádí čl. 81 a 86 Občanské ústavy (zbavení svobody jen soudcem, zásahy do soukromí jen s povolením soudce, právo odmítnout rozkaz, zákaz použití proti občanům) a navazuje na čl. 5, 8 odst. 3 (žádný trest bez újmy jinému), čl. 58 odst. 2 (předseda Národní rady nejvyšším velitelem policie) a čl. 66 odst. 3. Organizační začlenění do Veřejné služby výkonné upravuje zákon č. 17. Vychází z autorovy Definice č. 25 (policista), Hlavy 4 (policie, cizinecká policie, povolení soudu) a Hlavy 5 (čl. 103) na forumlidu.cz/oipd. Schvalují jej občané v referendu.

NÁVRH

ZÁKON

ze dne …… 20..

o policii

Občané České republiky se v referendu usnesli na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ – ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 1 – Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podle Občanské ústavy České republiky (dále jen „ústava“) poslání, organizaci, oprávnění, povinnosti a odpovědnost Policie České republiky (dále jen „policie“) a policistů.

§ 2 – Poslání

(1) Policie chrání životy, zdraví, svobodu a majetek občanů a odhaluje a vyšetřuje trestné činy.

(2) Policie slouží všem občanům rovně, včetně veřejných služebníků; neslouží nikomu, kdo by si bez mandátu lidu přisvojoval moc nad občany (čl. 16 ústavy).

(3) Policii nelze nikdy použít proti pokojně jednajícím občanům (čl. 86 odst. 2 ústavy).

§ 3 – Priority

(1) Policie se přednostně věnuje násilné, majetkové, hospodářské a korupční trestné činnosti a trestné činnosti veřejných služebníků.

(2) Policie nestíhá jednání, které nezpůsobilo újmu jinému (čl. 8 odst. 3 ústavy).

ČÁST DRUHÁ – ORGANIZACE

§ 4 – Složky policie

(1) Policie se člení na

a) státní policii, která je součástí Veřejné služby výkonné, s celostátní působností a specializovanými útvary (kriminální, hospodářský a protikorupční, dopravní, protiteroristický, cizinecký),

b) oblastní policie (zemské, krajské a okresní), které si jako svou službu může zřídit země, kraj nebo okres na základě místního referenda,

c) obecní policie, které si může zřídit obec na základě místního referenda.

(2) Nejvyšším velitelem policie je předseda Národní rady (čl. 58 odst. 2 ústavy).

(3) Oblastní a obecní policie jsou službou příslušného územního samosprávného celku a hradí se z jeho rozpočtu; v rozsahu, v němž je celek nezřídí, plní jejich úkoly státní policie. Celek, který si policii zřídil, může v místním referendu výkon jejích úkolů svěřit vyššímu celku nebo státní policii a stejně tak je odejmout (čl. 111 ústavy).

§ 5 – Ředitelé

(1) Ředitele státní policie volí rozhodující občané republiky, ředitele oblastní a obecní policie rozhodující občané příslušného územního celku, a to podle volebního zákona. Ředitele lze kdykoli odvolat.

(2) Ředitel státní policie a vedoucí jejích specializovaných útvarů jsou rozhodujícími služebníky Veřejné služby výkonné; vedoucí útvarů volí rozhodující občané republiky. Započítávají se do nejvyššího počtu rozhodujících zaměstnanců této služby (čl. 65 odst. 3 ústavy).

(3) Ředitel osobně odpovídá za zákonnost postupu své složky.

(4) Ostatní policisté se vybírají ve veřejném výběrovém řízení; nemají pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech občanů; smějí jen činit úkony podle § 9 odst. 1 a § 11 až 13, za něž osobně odpovídají. Rozhodující občané je mohou odvolat v referendu příslušného celku.

§ 6 – Vztah složek

(1) Složky policie spolupracují; státní policie může převzít věc nižší složky, jde-li o trestnou činnost přesahující její území nebo o trestnou činnost jejích příslušníků.

(2) Obecní a oblastní policie odpovídají občanům svého celku; v trestních věcech spolupracují se státní policií.

ČÁST TŘETÍ – POLICISTA

§ 7 – Postavení

(1) Policista je veřejný služebník s osobně odpovědným právem použít donucení proti tomu, kdo porušuje ústavu a zákony, ohrožuje druhé nebo si nelegálně přisvojuje moc nad lidem.

(2) Policista je povinně pojištěn a odpovídá za své činy osobně (čl. 5 a 84 ústavy).

(3) Policista při služebním zákroku nosí viditelné identifikační číslo a kameru, která zaznamenává zákrok; záznam se uchovává nejméně 3 roky a dotčená osoba má právo jej získat.

§ 8 – Odmítnutí rozkazu

(1) Policista má právo odmítnout splnění rozkazu, který je v rozporu s ústavou, zákonem nebo jeho svědomím anebo by směřoval proti občanům (čl. 86 odst. 1 ústavy).

(2) Za odmítnutí může být pouze propuštěn ze služby, a to jen po veřejném soudním řízení.

ČÁST ČTVRTÁ – OPRÁVNĚNÍ

§ 9 – Zadržení a zatčení

(1) Policista může zadržet osobu přistiženou při trestném činu nebo bezprostředně poté. Jinak smí osobu zatknout jen na základě písemného příkazu soudce (čl. 81 odst. 1 ústavy).

(2) Zadržené osobě policista ihned sdělí důvod a její práva, zejména právo na obhájce a právo nevypovídat, a umožní jí vyrozumět osobu blízkou.

(3) Zadržený musí být neprodleně, nejpozději do 48 hodin, předveden před soudce. Nepředloží-li policie soudci dostatečné důkazy, musí být propuštěn (čl. 81 odst. 2 ústavy).

§ 10 – Zásahy do soukromí

(1) Domovní prohlídku, prohlídku jiných prostor, odposlech, sledování, přístup ke komunikaci a k datům smí provést jen policie na základě písemného povolení soudce (čl. 81 odst. 3 ústavy).

(2) Povolení se vydává na nejkratší nezbytnou dobu, nejdéle na 3 měsíce s možností prodloužení soudcem. Po skončení se dotčená osoba o zásahu vyrozumí, nebrání-li tomu vyšetřování; nejpozději do 1 roku.

(3) Plošné sledování občanů a sběr údajů bez povolení soudce v konkrétní věci jsou zakázány.

§ 11 – Donucovací prostředky

(1) Policista smí použít hmaty, chvaty, pouta, obušek, elektrický paralyzér, slzotvorné prostředky, síť a služebního psa, je-li to nezbytné k odvrácení útoku, zadržení pachatele nebo zabránění útěku, a to přiměřeně.

(2) Střelnou zbraň smí použít jen v nutné obraně nebo krajní nouzi, k ochraně života.

(3) Každé použití donucovacího prostředku, kterým byla způsobena újma na zdraví, a každé použití zbraně prošetří tribun lidu příslušného kraje a policie mimo složku, jejíž příslušník zakročil.

§ 12 – Shromáždění

(1) Shromáždění se nepovoluje. Policie dohlíží jen na bezpečnost osob a majetku a na průchodnost pro chodce a vozidla.

(2) Pokojné shromáždění nesmí policie rozpustit. Proti jednotlivcům, kteří páchají násilí, zakročí jednotlivě.

§ 13 – Prokázání totožnosti

Policista smí vyzvat osobu k prokázání totožnosti jen tehdy, je-li podezřelá ze spáchání trestného činu nebo přestupku, je-li hledána nebo je-li to nezbytné k ochraně jejího života.

ČÁST PÁTÁ – INFORMACE A DATABÁZE

§ 14 – Policejní evidence

(1) Policie vede evidenci trestných činů, hledaných osob a věcí a evidenci zbraní a válečného materiálu.

(2) Do katastru nemovitostí a evidence obyvatel má policie přístup jen v rozsahu nezbytném pro vyšetřování konkrétní věci; každý přístup se zaznamenává.

(3) Analytické nástroje včetně umělé inteligence smějí sloužit jen jako pomůcka policisty; o obvinění rozhoduje osobně volený státní zástupce, o vazbě, vyhoštění a jiném zásahu do práv soudce; policista smí osobně jen zadržet podle § 9 odst. 1 a použít oprávnění podle § 11 až 13 (čl. 5 odst. 2 a čl. 83 odst. 2 ústavy).

(4) Podmínky nabytí, držení a nošení zbraní a vydávání zbrojních průkazů stanoví zákon o zbraních; zbrojní průkaz vydá policie každému, kdo splní podmínky § 24 odst. 1 zákona o Národní domobraně a civilní ochraně. Do přijetí nového zákona o zbraních se použije dosavadní zákon o zbraních, nepřekáží-li ústavě.

§ 15 – Otevřenost

Policie zveřejňuje čtvrtletně statistiku trestné činnosti, zákroků, použití donucovacích prostředků a zbraní, stížností a jejich vyřízení.

ČÁST ŠESTÁ – CIZINECKÁ POLICIE

§ 16

Cizinecká policie střeží státní hranice ve spolupráci s Národní domobranou, odhaluje nelegální vstup a pobyt, zadržuje cizince podle § 9 a vykonává vyhoštění, o němž rozhodl soudce podle zákona asimilačního a o státním občanství.

ČÁST SEDMÁ – ODPOVĚDNOST A KONTROLA

§ 17 – Stížnosti

Stížnost na postup policisty lze podat řediteli příslušné složky nebo tribunu lidu příslušného kraje. Ředitel vyřídí stížnost do 30 dnů; stěžovatel může žádat přezkum tribunem lidu.

§ 18 – Trestné činy policistů

Trestné činy policistů vyšetřuje státní policie mimo útvar, v němž policista slouží, pod dozorem státního zástupce; tribun lidu může podat podnět a žádat informace o průběhu.

§ 19 – Náhrada škody

Škodu způsobenou nezákonným zákrokem hradí přednostně z povinného pojištění policista, který ji způsobil; zbytek hradí stát a vymáhá jej na policistovi, jednal-li úmyslně nebo z hrubé nedbalosti.

ČÁST OSMÁ – ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 20 – Přechodná ustanovení

(1) Policie České republiky podle dosavadních předpisů se dnem účinnosti tohoto zákona stává státní policií; policisté pokračují ve službě.

(2) Obecní policie zřízené podle dosavadních předpisů se stávají obecní policií podle tohoto zákona; do 2 let rozhodnou občané obce v místním referendu o jejím zachování. Krajská ředitelství dosavadní Policie České republiky zůstávají útvary státní policie, dokud si kraj nezřídí vlastní policii.

(3) Ředitelé podle § 5 se zvolí do 1 roku od účinnosti ústavy; nabude-li tento zákon účinnosti později než 6 měsíců po účinnosti ústavy, do 6 měsíců od své účinnosti; do zvolení vykonávají funkci dosavadní vedoucí (čl. 122 ústavy).

§ 21 – Zrušovací ustanovení

Zrušují se zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

§ 22 – Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení výsledku referenda, jímž byl přijat.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. Obecná část

1. Účel zákona

Policie má v OIPD chránit občany, ne vládnout nad nimi. Zákon proto zavádí volené a odvolatelné ředitele, kamery na uniformách, výhradu soudce pro každý zásah do svobody a soukromí, zákaz rozpouštění pokojných shromáždění a zaměření na skutečnou trestnou činnost s obětí.

2. Vazba na OIPD a texty autora

- **Definice č. 25 (Policista):** osobně odpovědné právo použít násilí proti těm, kdo nedodržují ústavu, a proti uchvatitelům moci; slouží i k ochraně veřejných služebníků stejně jako občanů; právo odmítnout rozkaz; rozhodující policisté voleni, ostatní výběrovým řízením, všichni odvolatelní – § 2, 5, 7, 8.
- **Hlava 4 OIPD:** policie obecní, oblastní, státní a speciální (dopravní, protiteroristická, cizinecká, ekonomická); volení ředitelé; nejvyšší velitel předseda Národní rady; zásahy do práv jen s povolením soudu; cizinecká policie stíhá nelegální imigraci – § 4, 10, 16.
- **Hlava 5 OIPD, čl. 103:** zatýkání jen policisty, předvedení k soudci, 48 hodin, presumpce neviny, zadržovací prostředky, zbraň v sebeobraně – § 9, 11.
- **Hlava 2 OIPD, čl. 52:** policie žádné pokojné shromáždění nesmí rozpustit ani vyžadovat povolení – § 12.
- **Východiska, bod 8:** zákaz trestů za činy bez oběti – § 3.

3. Doplnění a odchylky

Téma	Autor	Návrh	Důvod
Propojené databáze s AI	policejní databáze s AI napojená na katastr a evidenci obyvatel	přístup jen v konkrétní věci se záznamem, AI jen jako pomůcka (§ 14)	Čl. 5 odst. 2 ústavy: o lidech nerozhoduje stroj; ochrana soukromí (čl. 1 písm. c).
Kamery a čísla	neuvedeno	povinně (§ 7 odst. 3)	Osobní odpovědnost vyžaduje doložitelnost zákroku.
Vyšetřování policistů	Občanské tribunály	tribunál prošetřuje použití síly, trestní věci vyšetřuje jiný útvar (§ 11, 18)	Nezávislost vyšetřování.
Oblastní policie	„oblastní“ policie bez bližšího určení	služba samosprávného celku (§ 4 odst. 3)	Volení ředitelé 3 zemí, 14 krajů a 76 okresů by jako součást VSV překročili limit 66 rozhodujících zaměstnanců (čl. 65 odst. 3); retrográdní subsidiarita (čl. 111).
Odvolání předsedy NR jako velitele	Národní rada jednomyslně	podle čl. 58 odst. 3 ústavy jen suspendace a referendum	Soulad s ústavou.

4. Soulad s ústavou a étosem

Zákon naplňuje čl. 81 a 86 ústavy. Odpovídá étosu: síla jen proti agresi a zločinu, nikdy proti pokojným lidem; žádný trest bez oběti; osobní odpovědnost každého policisty.

5. Dopady

Kamery a záznamy vyžadují počáteční investici; úspory přinese zaměření na trestnou činnost s obětí místo stíhání činů bez újmy.

B. Zvláštní část

K § 1 až 3: Poslání a priority.

K § 4 až 6: Složky policie a volení ředitelé.

K § 7 a 8: Postavení policisty, identifikace, kamery, právo odmítnout rozkaz.

K § 9 až 13: Oprávnění v mezích čl. 81 ústavy, shromáždění, prokazování totožnosti.

K § 14 a 15: Evidence a otevřenost.

K § 16: Cizinecká policie.

K § 17 až 19: Stížnosti, vyšetřování policistů a náhrada škody.

K § 20 až 22: Přechodná ustanovení, zrušení dosavadních zákonů a účinnost.

Zdroje: Občanská ústava ČR (OIPD), čl. 5, 8, 16, 58, 66, 81, 84, 86, 122 (forumlidu.cz/oipd/navrh-ustavy); Fórum lidu – OIPD: Definice (č. 25), Východiska (bod 8), Hlava 2 (čl. 52), Hlava 4 (Veřejná služba výkonná), Hlava 5 (čl. 103); seznam zákonů (č. 11); zákony č. 273/2008 Sb., 553/1991 Sb.